

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ VE TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCILARIN TÜRKÇE KONUŞMASINA İLİŞKİN ALGILARI

Turkish Teachers And Turkish Teaching Department Students' Perceptions Regarding Foreigners' Speaking Turkish

Mesut GÜN*

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, mesutgun@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Türkçe öğretmenleri ile Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşması kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile belirlemektir. Araştırma verilerine ulaşmak için farklı kurumlarda çalışan Türkçe öğretmenleri ve üniversitede Türkçe öğretmenliği bölümünde okumakta olan toplam 88 kişiden “Yabancıların Türkçe konuşması gibidir, çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen metaforlar tek tek incelenmiş ve geçerli olmayanlar çıkarılmıştır. Araştırma sonunda Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin 72 cümlesi değerlendirilmiştir. 72 cümlenin ve oluşturulan 8 kategorinin ismini ve özelliklerini içeren bir liste alan uzmanlarına verilir uzmanlardan bu iki listeyi eşleştirmesi istenmiştir. Uzmanların yaptığı eşleştirmeler araştırmacının oluşturduğu kategorilerle kıyaslanmış ve görüş birliği görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek çalışmanın güvenilirliği sağlanmıştır. Alan uzmanları görüşleri doğrultusunda yapılan son incelemeler sonucunda geçerli 45 metafor elde edilmiştir. Araştırma verilerine göre yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin olarak katılımcıların % 55,6’sı olumlu, % 44,4’ü olumsuz metafor geliştirmiştir. Olumlu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar çocuk, emeklemek ve bebek metaforlarıdır. Olumsuz metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar ise çocuk ve bebek metaforlarıdır. Araştırma sonunda çocuk ve bebek metaforlarının bazı katılımcılarınca olumlu bazılarınınca ise olumsuz değerlendirildiği belirlenmiştir. Metaforlar gelişim, kimlik, iletişim, sanat, karmaşa, kültür, güldürü ve zenginlik olmak üzere 8 başlık altında gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Bu başlıklardan gelişim ve kimlik kategorilerinin en yüksek frekansa sahip olduğu belirlenmiş, araştırma sonuçlarından hareketle öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Yabancıların Türkçe konuşması, Türkçe öğretmeni, Türkçe öğretmenliği bölümü, metafor*

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze Turkish teachers and Turkish teaching department students' perceptions regarding foreigners' speaking Turkish notion by means of metaphors. 88 people who are Turkish teachers at different institutions and study Turkish teachers department at universities were asked to complete the sentence “Foreigners' speaking Turkish is like ... because ...” to obtain the research data. The obtained metaphors were examined carefully and invalid metaphors were sorted out. At the end of the study, Turkish teachers and Turkish teaching students' 72 sentences were evaluated. A list which consists 72 sentences and the name and features of 8 category was given to the experts and then they were asked to match these two lists. The matches that experts did were compared with the categories forming the research and the reliability of the study was provided by determining agreement and disagreement numbers. 45 valid metaphors were obtained at the end of the final research in accordance with domain experts' views. According to research data, %55,6 of participants produced positive and %44, 4 produced negative metaphors regarding foreigners' speaking Turkish. The highest frequency of positive metaphors were child, crawling and baby metaphors. The highest frequency of negative metaphors were child and baby metaphors. It was determined that some participants evaluated the child and baby metaphors positively while some evaluated them negatively. Metaphors were evaluated grouped under the improvement, identity, communication, art, chaos, culture, humor and wealth titles. It was determined that improvement and identity categories of these titles had the highest frequency and with reference to the research outcome, suggestions have been developed.

Key Words: *Foreigners' Speaking Turkish, Turkish Teacher, Turkish Teaching Department, Metaphor*

1. GİRİŞ

Konuşma bir iletişim aracıdır ve konuşarak iletişime geçebiliyor olmak insanoğlu için önemlidir. “İnsanın başarısını, iş, eğitim ve özel hayatında büyük ölçüde etkileyen, yönlendiren faaliyet bireyler ve birey toplum arasında cereyan eden sözlü iletişim olarak adlandırabileceğimiz konuşmadır” (Özbay, 2006:104).

Ana dilde doğal yollarla edinilen konuşma becerisi, yabancı dil öğrenimi ve öğretiminde kazanılması ve kazandırılması zor bir beceridir. Ladousse (2002) konuşmanın, dil öğrenmede en problemlili beceri kazanma süreci olduğunu söyler (Akt: Köksal & Pestil, 2014: 305).

Konuşma, duygu, düşünce ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılmasıdır (Demirel, 2003: 88). Konuşma dilin öğrenme alanlarından biridir. Bireyin dış dünyayla iletişimini, alışverişini, kültürünü yaşatmasını ve aktarmasını sağlayan önemli bir beceridir. Konuşma da önemli olan kelime ve cümlelerin doğru ve yerinde kullanılmasıdır. Bunlara ek olarak doğru telaffuz da iyi bir konuşmanın önemli ayaklarından biridir. Konuşmanın tanımlarına bakacak olursak; “Dil, damak, diş, ses teli, dudak, gırtlak, ağız gibi organlar yardımıyla gerçekleşen, insanın diğer insanlarla anlaşabilmesini ve haberleşmesini sağlayan bir davranış biçimidir. Başka bir ifadeyle konuşma sözlerin sesler yardımıyla ifade edilışıdır” (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2007: 247).

Diller İçin Ortak Avrupa Çerçeve Metni’ne bakıldığında konuşma becerisi “bir konuşmaya katılmak” ve “sözlü olarak kesintisiz konuşmak” olarak ikiye ayrılmıştır. Metinde yabancı dil öğrenen bireyin konuşma özellikleri dil seviyelerine göre şu şekilde belirtilmiştir (MEB, 2015):

Bir Konuşmaya Katılmak

A1	Karşımdaki konuşmacının tümcelerini daha yavaşça yinelemeyi veya yeniden oluşturmayı ve söylemeye çalıştığım şeyi düzeltmeyi kabul etmesi koşuluyla basit bir iletişim kurabilirim. Basit sorular, bildik konular ya da dolaysız bir ihtiyaç duyduğum şeyler üzerine sorular sorabilir ve bu türden soruları cevaplayabilirim.
A2	Bildik konu ve etkinliklerde yalın ve dolaysız bilgi alışverişinden başka bir şey gerektirmeyen basit ve alışılakelen, etkinlikler sırasında iletişim kurabilirim. Genel olarak bir konuşmayı yeterince anlamasam da çok kısa iletişim alışverişinde bulunabilirim.
B1	Konuştuğum yabancı dilin kullanıldığı bölgeye yaptığım bir yolculuk sırasında karşılaşılabilecek durumların birçoğuyla başa çıkabilirim. Bir hazırlık yapmaksızın, kişisel ilgi alanıma giren veya gündelik yaşamla ilgili (örneğin boş zaman etkinlikleri, iş, seyahat, aile ve güncel olaylar) bir konuşmaya katılabilirim.
B2	Bir anadili konuşucusuyla sıradan bir etkileşimi olanaklı kılan doğallık ve rahatlık seviyesinde konuşabilirim. Bildik durumlarda bir konuşmaya etkin bir biçimde katılabilir, görüşlerimi savunup sunabilirim.
C1	Sözcüklerimi uzun süre aramak zorunda kalmaksızın doğallıkla ve akıcı bir biçimde kendimi ifade edebilirim. Toplumsal ya da mesleki ilişkiler için dili esnek ve etkili bir biçimde kullanabilirim. Düşüncelerimi ve görüşlerimi kesinlik içinde dile getirebilir ve konuşmalara uygun durumlarda müdahale edebilirim.

C2	Her türlü konuşma veya tartışmaya zorlanmadan katılabiliyim ve konuştuğum dile özgü deyiş ve gündelik söyleyişlerde de oldukça rahatımdır. Kendimi akıcı bir biçimde dile getirebilirim ve ince anlam ayırtılarını kesinlik içinde dile getirebilirim. Güçlkle karşılaşmam durumunda bu sorunun anlaşılması için gerekli ustalıkla sözümün başına dönebilirim.
Sözlü Olarak Kesintisiz Konuşmak	
A1	İkamet ettiğim yer ve tanıdığım kişileri betimlemek için basit deyim ve cümleler kullanabilirim
A2	Ailemi ve öteki kişileri, yaşam koşullarımı, eğitimimi ve güncel ya da yakın mesleki etkinliklerimi yalın öğelerle betimlemek için bir dizi tümce ya da anlatımdan yararlanabilirim.
B1	Deneyimleri ve olayları, düşlerimi, beklentilerimi veya amaçlarımı anlatmak üzere kendimi basitçe ifade edebilirim. Görüşlerime veya projelerime kısa gerekçeler ve açıklamalar getirebilirim. Bir öyküyü ya da bir kitabın veya bir filmin dolantısını anlatabilirim ve tepkilerimi dile getirebilirim.
B2	İlgi alanlarıma giren geniş bir konu dizisi içinde anlatmak istediklerimi açık ve ayrıntılı bir biçimde ifade edebilirim. Güncel bir konuyla ilişkili olarak bir bakış açısı geliştirebilir ve farklı olasılıkların üstünlüklerine ve sakıncalarına ilişkin açıklama getirebilirim.
C1	Karmaşık konuların açık ve ayrıntılı betimlemelerini, bunlara bağlı konularla bütünleştirerek kimi noktaları geliştirip söz aldığımında bunları uygun bir biçimde tamamlayarak sunabilirim.
C2	Bir betimlemeyi ya da açık ve akıcı bir fikri bağlama uyarlanmış bir üslup içinde sunabilir, mantıksal bir sunuş oluşturabilir ve dinleyicime, önemli noktaları belirlemede ve anımsamasında yardımcı olabilirim.

Bu bilgiler ışığında Diller İçin Ortak Avrupa Çerçeve Metni'ne göre seviyelere göre bir konuşmaya katılma ve sözlü olarak kesintisiz konuşabilmenin yeni öğrenilen bir dil açısından önem taşıdığı söylenebilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde büyük önem taşıyan dil becerilerinden biri de konuşmadır. Bu çalışmada Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmenliği 3. ve 4. sınıflarda okuyan öğrencilerin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin metaforik algıları araştırılmıştır.

Metafor sözcüğü, Grekçe metapherein (aktarmak) kelimesinden türetilmiş olup meta (arasında) ve pherein (taşımak, nakletmek) kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşmuştur. Metafor, anlamın bir şeyden bir diğerine aktarılmasıdır (Nikitina ve Furuoka, 2008: 194). Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl algıladıkları; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç olarak kabul edilmektedir (Cerit, 2008: 694).

Metafor bazı kaynaklarda benzetme olarak değerlendirilmekle beraber benzetmeden daha kapsamlı ve karmaşık bir kavramdır. Kavram olarak metafor, bir kişinin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu kavrayıp açıklamada işe koşabileceği güçlü bir zihinsel araç olarak değerlendirilebilir (Saban, vd., 2006: 463). Metaforlar, yeni bir bilginin

daha eski bilgilerle benzer yönlerini bularak ilişkiler kurulmasını sağlar ve böylece, yeni bilginin somut olarak açıklanmasına yardım ederler (Senemoğlu, 2005: 564). Ayrıca Morgan'a göre (2008: 194) metafor kullanımı, genel olarak dünyayı algılayışımıza sinen bir görme ve düşünme şeklidir.

Yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin bir algı çalışması daha önce yapılmamış olup bu araştırma bu konuda yapılan ilk çalışmalardan biridir. Bununla beraber alan yazında Türkçe konuşma becerisi üzerine yapılan araştırmalar mevcuttur. Akkaya'nın (2011: 5) 83 tane 8. sınıf öğrencisinin konuşma algısı üzerine yaptığı çalışmada; öğrencilerce geliştirilen metaforların büyük bir çoğunluğunun (%96,4) olumlu, %3,6'sının ise olumsuz çağrışımlar oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu verilerin, öğrencilerin konuşma kavramına ilişkin olumlu bir tutum içerisinde olduklarını gösterdiği belirtilmiştir. Çalışmada öğrencilerin konuşma becerisine yönelik en fazla “su, ağaç, hazine, güneş ve ağacın yaprağı” metaforlarını kullandıkları belirlenmiştir. Türkçe öğretmen adaylarının dört temel dil becerisine ilişkin algılarının araştırıldığı bir başka çalışmada ise (Mert, 2013: 370) 120 Türkçe öğretmen adayının konuşma becerisine ilişkin algıları üzerinde durulmuştur. 120 Türkçe öğretmen adayına göre konuşma becerisi %33 oranında “ihtiyaç” %23 oranında “iletişim” %22 oranında “değerli bir eylem” olarak değerlendirilmiştir.

1.2. Araştırmanın Amaç ve Kapsamı

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile tespit etmektir. Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
2. Bu metaforlar ortak özellikleri göz önünde bulundurulduğunda hangi kategoriler altında toplanabilir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, katılımcıların yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin algılarını ifade eden metaforları belirlemede nitel bir araştırma yöntemi olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim çalışmaları farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa vurabilecek veya yansıtabilecek birey ya da gruplardır. Olgu bilim araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir. Ancak bir olguyu daha iyi tanımamıza ve anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler, açıklamalar ve yaşantılar ortaya koyabilir. Bu yönüyle hem bilimsel alan yazına hem de uygulamaya önemli katkılar getirebilir (Yıldırım & Şimşek, 2008: 72-75).

2.2. Katılımcılar

Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri ve İstanbul ve Nevşehir'de farklı okullarda görev yapmakta olan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Toplamda 88 kişiden “Yabancıların Türkçe konuşması gibidir, çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda 16 katılımcının sağlıklı metafor oluşturmadığı görülmüş ve bu nedenle 72 katılımcı değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılarak metafor oluşturan 72 katılımcının cinsiyet ve eğitim durumlarına göre frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1 ve 2'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kadın	44	61
Erkek	28	39
Toplam	72	100

Tablo 1'e göre katılımcıların %61'i kadın, % 39'u ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Eğitim Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
3. Sınıf	29	40
4. Sınıf	14	20
Mezun	29	40
Toplam	72	100

Tablo 2'ye göre katılımcıların çoğunluğunu %40 oranlarla Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların % 20'lik bölümü ise Türkçe öğretmenliği 4. sınıf öğrencileridir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin algılarını metaforlar aracılığı ile incelemek için, katılımcıların her birinden “Yabancıların Türkçe konuşması gibidir, çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Olgu bilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılma çabası vardır. Sonuçlar betimsel bir anlatım ile sunulur ve sık sık doğrudan anlatılara yer verilir. Bunun yanında ortaya çıkan temalar ve örüntüler çerçevesinde elde edilen bulgular açıklanır ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2008: 75) . Analiz sürecinde aşağıdaki değerlendirme süreci izlenmiştir.

- 1- Adlandırma Aşaması:** Bu aşamada araştırmaya katılan Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin oluşturduğu metaforların Excel tablosu oluşturulmuş ve alfabetik sıraya göre geçici bir liste hazırlanmıştır. Katılımcıların ifadeleri incelenerek metaforları ne şekilde ifade ettikleri incelenmiştir.
- 2- Tasnif Etme (Eleme ve Arıtma) Aşaması:** Bu aşamada araştırmaya katılan Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin metafor oluşturup oluşturmadıklarına bakılmıştır. Metaforlar tekrar gözden geçirilerek konusu bakımından analiz edilmiştir. Metaforlar geçici olarak alfabetik sıralanmıştır. Araştırmada katılımcıların tamamlamış olduğu 88 cümle gözden geçirilmiş ve metafor oluşturmayan, benzetme yapmayan 16 cümle araştırmaya dahil edilmemiştir. Katılımcılardan boş bırakan ya da cümleyi yarım bırakan olmamıştır.

Eleme yapıldıktan sonra 72 katılımcının metafor oluşturduğu görülmüş ve araştırmada bunlar değerlendirmeye alınmıştır. Daha sonra metaforlar frekanslarına göre tekrar sıralanmış ve birden fazla metaforları temsil edecek örneklere yer verilmiştir. Bu işlemlerden sonra kategori geliştirmede ve verileri değerlendirmede kullanılan metafor listesi elde edilmiştir.

- 3- **Kategori Geliştirme Aşaması:** Bu aşamada katılımcılar tarafından oluşturulmuş metaforlar ortak özellikleri bakımından incelenmiştir. İlk aşamada geçerli olan 72 metafor olumlu ve olumsuz özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Olumlu ve olumsuz olarak gruplandırılan metaforlar tekrar incelenmiş ve Türkçe öğretmenlerinin ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin algıları 8 farklı kategori başlığında toplanmıştır.
- 4- **Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması:** Elde edilen verilerin güvenilirliğini sağlamak amacı ile araştırmada belirlenmiş olan kategoriler altındaki metaforların söz konusu metaforları temsil edip etmediğini belirlemek amacı ile iki uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlara 72 metaforun ve oluşturulan 8 kategorinin isimleri ile özelliklerini içeren bir liste uzmanlara verilmiştir. Uzmanlardan bu iki listeyi eşleştirmesi istenmiştir. Uzmanların yaptığı eşleştirmeler araştırmacının oluşturduğu kategorilerle kıyaslanmış ve görüş birliği görüş ayrılığı sayıları tespit edilmiştir. Araştırmanın güvenilirliği, Miles ve Huberman'ın (1994: 64) formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği \ [Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı]*100) kullanılarak hesaplanmış ve %86 olarak bulunmuştur. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde olması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles & Huberman, 1994).
- 5- **Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması:** Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen liste bilgisayara aktarılmış ve katılımcı sayısı (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 3. Katılımcıların Yabancıların Türkçe Konuşmasına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar

Kategori	Kod	Metaforun Adı	Metaforu Temsil Eden Öğrenciler		Kodlar Toplamı	
			(f)	(%)	(f)	(%)
Olumlu Metaforlar	9	Çocuk	5	6,944	40	55,556
	11	Emeklemek	3	4,167		
	8	Bebek	3	4,167		
	13	Gökkuşakı	2	2,778		
	43	Türklerin yabancı dil konuşması	2	2,778		
	33	Sınırsız iletişim	1	1,389		
	28	Papağan	1	1,389		

	39	Telgraf	1	1,389		
	7	Balık tutmak	1	1,389		
	30	Polen	1	1,389		
	14	Harita	1	1,389		
	35	Şarkı, masal dinlemek	1	1,389		
	15	Hazine	1	1,389		
	41	Türk kahvesi	1	1,389		
	16	İngilizce konuşma	1	1,389		
	29	Piramit	1	1,389		
	18	Kale	1	1,389		
	32	Salçalı ekmek	1	1,389		
	21	Keskin	1	1,389		
	34	Şaka	1	1,389		
	22	Kitap	1	1,389		
	37	Şive	1	1,389		
	42	Türkçe konuşmamız	1	1,389		
	40	Türk	1	1,389		
	44	Yabancı dinlemek müzik	1	1,389		
	12	Evrenselleşme	1	1,389		
	27	Milletçe içimizin yağını eriten aktivite	1	1,389		
	23	Komedi	1	1,389		
	6	Ata binme	1	1,389		
	24	Komedi filmi	1	1,389		
	9	Çocuk	10	13,889		
Olumsuz Metaforlar	8	Bebek	3	4,167	32	44,444
	38	Tele grafik konuşma	1	1,389		
	2	Akrobasi	1	1,389		

3	Aksan	1	1,389
4	Araba	1	1,389
36	Şiir	1	1,389
5	Araç	1	1,389
1	Akarsu	1	1,389
19	Kaplanın kuş sesi çıkarması	1	1,389
20	Karaoğlan hikayesi	1	1,389
25	Komik	1	1,389
26	Lastik	1	1,389
28	Papağan	1	1,389
31	Robotların konuşması	1	1,389
10	Doğan Şahin görünümlü	1	1,389
37	Şive	1	1,389
11	Emeklemek	1	1,389
45	Yapbozun parçaları	1	1,389
16	İngilizce konuşma	1	1,389
17	İnsan	1	1,389

Tablo 3'te katılımcıların oluşturduğu metaforlar olumlu ve olumsuz özelliklerine göre gruplandırılmış halde sırasıyla kod, metafor, frekans ve yüzdelik bilgileri yer almaktadır. Olumlu metafor kategorisinde en yüksek frekansa sahip olanlar sırasıyla çocuk, emeklemek, bebek; olumsuz kategoride ise çocuk, bebek ve tele grafik konuşma metaforları şeklinde yer almaktadır.

Tablo 4. Katılımcıların Yabancıların Türkçe Konuşmasına İlişkin Geliştirdikleri Metafor Kategorileri

Kategoriler	Frekans (f)	Yüzde (%)	Örnekler
Gelişim	33	45,8	Hiçbir bilgiye sahip olmadığı alanda yeni bir oluşuma girme çabasıdır.
Kimlik	11	15,3	Ne katırdır ne de aslandır.
İletişim	10	13,9	Çekim eklerini kullanmadan ek kısa şekilde kendilerini ifade etmeye çalışırlar.

Sanat	7	9,7	Bir bütünlük ve uyum mevcuttur.
Karmaşa	4	5,6	Türkçe yabancılar için yapbozun parçaları gibi karışıktır.
Kültür	3	4,2	Kendi kültürlerini Türkçeye yansıtıyorlar. Kültürlerinin rengi dilimize yansıyor.
Güldürü	3	4,2	Türkçe konuşmaya çalışırken çok komik oluyorlar.
Zenginlik	1	1,4	Türkçe en zengin diller arasındadır.

Tablo 4'te metaforların altında toplandığı kategoriler, kategorilerin frekansları, yüzdeleri ve kategoriye örnek olarak verilen cümleler yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ilk sıralarda gelişim (%45,8), kimlik (%15,3), iletişim (%13,9) kategorileri yer almaktadır.

Kategori 1: Gelişim: Gelişim kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 33 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını gelişim odaklı değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Kategoriyi oluşturan 33 metaforun 17'si (% 23,6) olumlu ve 16'sı (% 22,2) olumsuz niteliktedir. Gelişim kategorisi tüm kategoriler içerisinde %45,8'lik dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Bebeğin ana dilini öğrenmesi gibidir. Çünkü yeni, sıfırdan bir dil öğreniyorlar.

Bebekler gibidir. Çünkü ilk konuşmaya başlayan çocukta çok telaffuz hataları vardır. Cümle yapısı bozuktur. Özne yüklem sıralaması bile karma karışık olabiliyor. Yabancılar da Türkçeyi öğrenmeye başladıkları bu ilk zamanlarda tıpkı küçük bir çocuğa benziyorlar.

Bir bebeğe konuşmayı öğretmek gibidir. Çünkü bir lisan bir insan demiş atalarımız.

Bir bebeğin emeklemesi gibidir. Çünkü öğrenmeleri zorlu ve uzun bir süreç ister.

Çocuk gibidir. Çünkü sesler tam çıkmıyor, ekler farklı oluyor.

Kategori 2: Kimlik: Kimlik kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 11 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını kimlik odaklı ifade ettikleri görülmüştür. Kategoriyi oluşturan 11 metaforun 4'ü (%5,6) olumlu, 7'si (%9,7) olumsuz niteliktedir. Kimlik kategorisi tüm kategoriler içerisinde % 15,3'lik dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Bizim Türkçe konuşmamız gibidir. Çünkü yabancıların Türkçe konuşması onları bizlerden biriymiş gibi gösterir. Bu da güzel bir şeydir.

Cahit Zarifoğlu'nun Karaoğlan hikâyesi var onun gibidir. Çünkü ne katırdır ne de aslandır.

Doğan görünümlü Şahin gibidir. Çünkü sonradan taklitler hiçbir zaman aslını tutamaz

Tele grafik konuşma gibidir. Çünkü sondan eklemeli bir dildir bu yapıya uygun konuşamaz.

Benim İngilizce konuşmaya çalışmam gibidir. Çünkü ana dilimiz dışında bir dili konuşmak her zaman zordur.

Kategori 3: İletişim: İletişim kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 10 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını iletişim odaklı olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Kategoriyi oluşturan 10 metaforun 8'i (%11,1) olumlu, 2'si (%2,8) olumsuz niteliktedir. İletişim kategorisi tüm kategoriler içerisinde % 13,9'lük dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Sınırsız iletişim gibidir. Çünkü onlar Türkçe konuşursa anlamadığımız hiçbir nokta kalmaz bütün fikirlere düşünelere hâkim olabiliriz.

Yabancı bir müzik dinler gibidir. Çünkü anlamını bilmediğim birçok kelime olduğu için.

Telgraf gibidir. Çünkü çekim eklerini kullanmadan ek kısa şekilde kendilerini ifade etmeye çalışırlar.

Fethedilmiş kale gibidir. Çünkü Türk toplumuna olan önyargıların yıkılması için araçtır.

İletişimin evrenselleşmesi gibidir. Çünkü iletişim insan var olduğundan bu güne duygu, düşünce kültürün farklı diller aracılığıyla diğer insanlara aktarımıdır.

Kategori 4: Sanat: Sanat kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 7 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını sanat odaklı değerlendirdikleri görülmüştür. Kategoriyi oluşturan 7 metaforun 5'i (%6,9) olumlu, 2'si (%2,8) olumsuz niteliktedir. Sanat kategorisi tüm kategoriler içerisinde %9,7'lik dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Tatlı bir komedi filmi gibidir. Çünkü çok tatlı ve sevimli olurlar.

Salçalı ekmek yemek gibidir. Çünkü bir bütünlük ve uyum mevcuttur.

Gökkuşluğu gibidir. Çünkü her biri birbirinden bağımsız ve rengârenk konuşur.

Kafiyesi-uyağı olmayan şiir gibidir. Çünkü hiç tat vermez.

Komedi gibidir. Çünkü çok komik olurlar.

Kategori 5: Karmaşa: Karmaşa kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 4 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını karmaşa olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Kategoriyi oluşturan metaforların tamamı olumsuz niteliktedir. Karmaşa kategorisi tüm kategoriler içerisinde %5,6'luk dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Yapbozun parçalarını birleştirmek gibidir. Çünkü Türkçe yabancılar için yapbozun parçaları gibi karışıktır.

Uykudan yeni uyanmış insan gibidir. Çünkü ne söylediğini bilir ne de konuşabildiğini.

Kıvrımlı akan akarsu gibidir. Çünkü bazen hızlı bazen yavaş konuşurlar.

Niteliksiz araç gibidir. Çünkü genelde onlara Türkçe öğretmektense biz yabancı dil öğrenmeye çalışıyoruz.

Kategori 6: Kültür: Kültür kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 3 tanesinin yabancıların Türkçe

konusmasını kültür odaklı değerlendirdikleri görülmüştür. Kategoriyi oluşturan metaforların tamamı olumlu niteliktedir. Kültür kategorisi tüm kategoriler içerisinde %4,2'lik dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Gökkuşakğı gibidir. Çünkü kendi kültürlerini Türkçeye yansıtıyorlar. Kültürlerinin rengi dilimize yansıyor.

Türk kahvesi içmeleri gibidir. Çünkü dil de kahve gibi bize özgüdür.

Kitap gibidir. Çünkü o kişi konuştuğça Türk kültürünün paylaşılması sağlanır.

Kategori 7: Güldürü: Güldürü kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 3 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını güldürü olarak değerlendirdikleri belirlenmiştir. Kategoriyi oluşturan 3 metaforun 2 (%2.8)'si olumlu, 1 (%1.4)'i olumsuz niteliktedir. Güldürü kategorisi tüm kategoriler içerisinde %4,2' lik dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Çok komiktir. Çünkü tam olarak konuşmayı beceremedikleri için komik duruma düşerler.

Şaka gibidir. Çünkü Türkçe konuşmaya çalışırken çok komik oluyolar.

İbrahim Tatlıses'in İngilizce konuşması gibidir. Çünkü çok komik oluyor.

Kategori 8: Zenginlik: Zenginlik kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin 1 tanesinin yabancıların Türkçe konuşmasını zenginlik olarak değerlendirdiği görülmektedir. Kategoriyi oluşturan 1 metafor olumlu niteliktedir. Zenginlik kategorisi tüm kategoriler içerisinde %1,4' lük dilimi oluşturmaktadır.

Örnekler:

Kaybettiği hazineyi bulmuş gibidir. Çünkü Türkçe en zengin diller arasındadır.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Ülkemizde özellikle son yıllarda sosyal bilimlerin birçok alanında metaforik araştırmalar yapılmaktadır. Bu araştırmaların genel olarak lisansüstü tezler ve makaleler şeklinde yer aldığı görülmektedir. Bu araştırmaların bir kısmı; Tamimi (2005), Nalbant (2006), Semerci (2007), Tunç (2008), Aydoğdu (2008), Döş (2009), Aydın ve Ünalı (2010), İbret ve Aydınöz (2011), Kararımak ve Güloğlu (2012), Çalışkan (2013), Şahan (2014), Güven (2015) şeklinde sıralanabilir. Söz konusu bu araştırmalar; genellikle sosyal bilimlerin dil, kültür, eğitim, öğretmenlik, okul gibi olgu ya da kavramlarıyla ilgili olmasıyla dikkat çekmektedir.

Türkçe öğretmenleri ile Türkçe öğretmenliği 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin algılarının ortaya çıkarılmasına yönelik bu çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde ise ortaya ilginç sonuçların çıktığı görülmüştür. Katılımcıların yarısından fazlasının (%55,69) olumlu metafor geliştirdiği bu araştırmada; katılımcı açıklamalarına baktığımızda: "Yeni, sıfırdan bir dil öğreniyorlar.", "Dil öğrenmek yepyeni bir başlangıçtır.", "Kelime bilgisi az ama gelişmeye açık.", "Her biri birbirinden bağımsız ve rengârenk konuşur.", "Çok tatlı ve sevimli oluyorlar." gibi açıklamaların yer aldığı görülmüştür. Bu

ifadeler katılımcıların yabancıların Türkçe konuşması noktasında eksiklerinin hoş görülmesi gerektiği, söz konusu konuşma eksiklerinin yabancı dil olarak Türkçe konuşanları sevimli kıldırdığı ve konuşma sürecinin zorluğunun farkında olduklarını ifade etmeleri bakımından önemlidir. Olumlu metaforlara sahip olan katılımcıların; Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde konuşma hatalarının hoş görülmesi ve hatalı da olsa yabancıların Türkçe konuşmalarını olumlu karşıladıkları şeklinde değerlendirilebilir.

Araştırmaya katılan katılımcıların %44,4'ü ise yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin olumsuz metafor geliştirmiştir. Olumsuz grupta yer alan metaforların açıklamaları incelendiğinde; bir şeyin tam gelişmemesine, eksik ve aksak yönlerine, aslı gibi olamayacağına dair ifadelerin yer aldığı dikkat çekmektedir. Birkaç katılımcı açıklamasına baktığımızda: “Sözcük dizimi ve seslerin çıkarılmasını tam ve doğru yapmakta zorlanmaktadırlar.”, “Sesler tam çıkmıyor, ekler farklı oluyor.”, “Doğru ve etkili bir cümle kuramazlar ve kelime hazineleri zayıftır.”, “Kelimelere gelen ekleri kullanmazlar.” gibi açıklamalar yer almaktadır. Olumsuz katılımcı yaklaşımları; Türkçe öğretmeni ve Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına yönelik öğrenenin dil kurallarına uyumu, kelime seçimi ve çeşitliliği konularında beklentilerinin yüksek olduğu ve konuşma hatalarını hoş görmedikleri biçiminde yorumlanabilir.

Metaforların olumlu ve olumsuz nitelikleri değerlendirildiğinde dikkat çeken bir diğer husus ise farklı katılımcıların aynı metaforu olumlu ya da olumsuz olarak ifade edebilmeleridir. Örneğin “çocuk” metaforunu geliştiren iki katılımcının açıklamalarından biri : “Kelimelerin telaffuzlarını tam olarak yapamazlar, bu biraz da kulağa hoş geliyor doğrusu. “ şeklinde olumlu bir ifadeyken bir diğeri: “Acemice yeni öğrenilmiş kelimelerle Türkçe konuşmaya çalışandan başka bir şey gelmiyor aklıma.” gibi olumsuz bir niteliğe sahiptir. Katılımcılar tarafından olumlu veya olumsuz olarak değerlendirilen ortak metaforlar “bebek, çocuk, emeklemek, İngilizce konuşma, papağan ve şive” şeklinde sıralanmaktadır. Suriyeli mültecilerin Türkçeye ilişkin algıları üzerinde durulan bir araştırmanın sonucunda da bebek metaforunun olumsuz algıyı ifade etmek için kullanıldığını görülmektedir: Olumsuz metafor geliştiren araştırmaya katılan Suriyeli mültecilerin (% 3,8) bebek ve kural metaforlarıyla Türkçeye ilişkin olumsuz bir tutum içinde olduklarını ifade etmişlerdir (Akkaya, A. 2013: 188).

Katılımcıların geliştirdiği metaforların niteliği cinsiyet faktörüne göre değerlendirildiğinde; 72 katılımcıdan 13 erkeğin ve 27 kadının olumlu, 15 erkeğin ve 17 kadının olumsuz metafor geliştirdiği ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlara göre kadın katılımcılar, erkeklere oranla daha fazla olumlu metafor geliştirmiştir.

Kategoriler incelendiğinde ise yığılmanın “gelişim, kimlik, iletişim ve sanat” kategorilerinde olduğu görülmüştür. Katılımcıların % 45,8'inin yabancıların Türkçe konuşmasını gelişim odaklı değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Gelişim kategorisini oluşturan metaforlara bakıldığında çocuk (15), bebek (6) ve emeklemek (4) metaforlarının sık tekrar eden metaforlar olduğu dikkat çekmektedir. İnsan yaşamında yetişkin evresine ulaşırken geçirilen basamaklara vurgu yapan bu metaforlar; katılımcıların yabancıların Türkçe konuşmasını bir süreç içerisinde değerlendirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Katılımcıların 17'sinin bu gelişim sürecini olumlu değerlendirirken, 16'sının ise olumsuz değerlendirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların %15,3'ünün oluşturduğu kimlik kategorisini incelediğimizde; Türk'e benzeme, Türkiye'de bir yöreden olma, bizden biri gibi olma ifadeleri ile Türk kimliğine yakınlık anlatılmıştır. Aynı kategoride sonradan taklit, Türkçenin ana dili olmaması, sondan eklemeli dili konuşamamaları, kaplanın kuş sesi çıkarması gibi ifadeler ile Türkçeye ve Türk kimliğine uzaklık dile getirilmiştir. Kimlik kategorisinde katılımcıların yarısından fazlası (%63,6) olumsuz metafor geliştirmiştir. “Gelişim” kategorisinin tüm kategoriler içerisinde en çok olumsuz metafor barındıran, “kimlik”

kategorisinin ise kendi içerisinde en çok olumsuz metafor bulunduran grup olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile gelişim ve kimlik kategorilerini oluşturan katılımcıların frekansları da dikkate alındığında kimlik kategorisinin daha olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Sanat kategorisinin en çok dikkat çeken yönü kendi içerisinde en yüksek olumlu yüzdelik (71,4) dilime sahip olmasıdır. Sanat kategorisinde olumsuz kategorileri oluşturan akrobasi ve şiir metaforlarını incelediğimizde her iki metaforun da kulağa hoş gelmeme durumunu anlatmak için oluşturulduğu ifade edilebilir. Bütünlük, uyum, sevimlilik, komiklik, rengârenk olma sanat kategorisini oluşturan katılımcıların yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin olumlu algılarının metaforik yansımalarıdır.

Karmaşa kategorisi ise içerisinde olumlu nitelikte metafor barındırmayan kategoridir. Kategoriyi oluşturan “insan, akarsu, yapbozun parçaları ve araç” metaforları yabancıların Türkçe konuşmasındaki konuşma hızı bozukluğunu, niteliksizliği, karmaşıklığı ve ne konuştuğunu bilememe gibi algıları anlatmak için kullanılmıştır.

Kültür ve zenginlik ise içerisinde olumsuz nitelikte metafor barındırmayan kategorilerdir. “Gökkuşuğu, kitap, Türk kahvesi ve hazine” bu kategorilerde oluşturulan metaforlardır. Kültür kategorisinde Türk kültürünün sadece yabancılarca tanınmasından değil; yabancı kültürlerin özelliklerinin de dilimize yansımından bahsedilmesinin dikkat çekici olduğu söylenebilir.

Araştırma verilerinden hareketle şu öneriler geliştirilmiştir:

- Türkçe öğretmenleri ve Türkçe öğretmenliği bölümü öğrencilerinin yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin metaforik algılarına benzer çalışmalar farklı il ve üniversitelerde yapılmalıdır. Bu çalışmalar aracılığıyla konuyla ilgili daha kapsamlı bilgiler elde edilebilir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin bizzat kendilerinin Türkçe konuşma algısına ilişkin bir araştırma yapılabilir. Böylece bu araştırma sonuçlarıyla Türkçeyi yabancı dil olarak konuşanların metaforik algılarını kıyaslanarak daha sağlıklı bilimsel sonuçlara ulaşılabilir.
- Katılımcıların yabancıların Türkçe konuşmasına ilişkin olumsuz algılarının nedenlerini belirlemeye yönelik daha ayrıntılı araştırmalar yapılabilir.
- Katılımcıların yabancıların Türkçe konuşmasına yönelik olumsuz algılarının azaltılması ya da düzeltilmesine yönelik çeşitli araştırma ve uygulama çalışmalarına yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, A. (2011). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Kavramına İlişkin Algıları. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7: 1-9
- Akkaya, A. (2013). Suriyeli Mültecilerin Türkçe Algıları. Ekev Akademi Dergisi, 56, 179-190.
- Aydın F., ve Ünalı Ü. E. (2009) “Coğrafya Öğretmen Adaylarının “Coğrafya” kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi” International Online Journal of EducationalSciences2(2).
- Aydoğdu, E. (2008). İlköğretim Okullarındaki Öğrenci Ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları İle İdeal Okul Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi.YayımlanmamışYüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, sayı 6 (4), s. 693-712.
- Çalışkan, N. (2013). Kavramsal Anahtar Modeli İle Metafor ve Deyim Öğretimi. *Bilig (Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi)*, 64, 95-122.
- Demirel, Ö. (2003). Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Döş, İ. (2009) “Aday Öğretmenlerin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metaforik Algıları”, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 9(3) 607-629.
- Güven, M. (2015). Düşünceden Dile: Oruç Aruoba’da Metafor. *Journal of Language and Literature*, 13, 44-51.
- İbret, B.Ü. ve Aydınöz D. (2011), “İlköğretim II.Kademe Öğrencilerinin “Dünya” Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 19 (1), 85-102.
- Kararımak, Ö., ve Güloğlu, B. (2012). Metafor: Danışan Ve Psikolojik Danışman Arasındaki Köprü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(37), 122-135.
- Köksal, D. ve Pestil, A.D. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Öğretimi. Abdullah Şahin (Ed), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler (s.295-315). Ankara: Pegem Akademi.
- Meb,
http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf Erişim Tarihi: 22.05.2015
- Mert, L. E.(2013). Türkçe Öğretmen Adaylarının Dört Temel Dil Becerisine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 27: 357-372
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor* (Çeviren, G. Bulut). İstanbul: BZD Yayıncılık.
- Nalbant, M. V. (2006), “Buldan Türkülerinde Metaforlu ve Metonomili (Deyim Aktarmalı ve Ad Aktarmalı) Sözcükler”, *Buldan Sempozyumu* (24-26 Kasım 2006) Denizli.
- Nikitina, L. & Furuoka F., (2008). A Language Teacher is Like... Examining Malaysian Students’ Perceptions of Language Teachers through Metaphor Analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*. Erişim Tarihi: 21.05.2015 <http://e-flt.nus.edu.sg/v5n22008/nikitina.pdf>
- Özbay, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. ve Saban A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (Educational Sciences: Theory & Practice)*, cilt 6(2), s.461-522
- Semerci Ç. (2007). “Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programına Farklı Bir Bakış”, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(1), 139-154.
- Şahan, K. (2014). *Türk Şiirinde Metafor (1923-1960)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trakya.
- Tamimi, Y. (2005). *Örgüt Kültürünün Metaforlarla Analizi (Tekstil Sektöründe, Faaliyet Gösteren Bir İşletme Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M., (2007). Konuşma Eğitimi, Öncü Kitap, Ankara.
- Tunç, G. (2008). Askerliğe İlişkin Argo İfadelerdeki Metaforik Yapı, Milli Folklor Dergisi, Sayı: 78, s. 105-108
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık